

Klubbacken

Integrerad barnkonsekvensanalys

2022-04-28

Dnr 2020-09513

Detaljplanen syftar till att möjliggöra för cirka 150 till 200 bostäder, längs Klubbensborgsvägen och Brådstupsvägen i Hägersten. I områdets mitt ligger Brådstupsparken med lekplatsen Kastanjeparken. Denna barnkonsekvensanalys ska säkerställa att områdets nya utformning och funktion uppfyller kraven på en god miljö för barn och unga.

Outer Space arkitekter

Primula Byggnads AB, Johan Borglund

DEL 1

DEL 2

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	4
1. INLEDNING	6
2. BARN OCH UNGA I STADENS MILJÖER	7
3. NULÄGESBESKRIVNING	9
4. GENOMFÖRANDE	10
5. RESULTAT	11
6. REFLEKTIONER	16
7. BESKRIVNING AV PLANFÖRSLAGET	17
8. ANALYS AV PLANFÖRSLAGET	17
9. FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER	18
10. REFERENSER	19

SAMMANFATTNING

Syftet med denna barnkonsekvensanalys är att analysera konsekvenserna på barn och unga av föreslagen exploatering i området Klubbacken, i Mälarhöjden, södra Stockholm. Syftet är således att stärka barn och ungas behovsuppfyllnad och delaktighet i stadsutvecklingsfrågor.

Analysen följer Stockholm stads vägledning för integrerad barnkonsekvensanalys (Integrerad barnkonsekvensanalys -analys och dialog, Stadsbyggnadskontoret, Stockholm stad, ej daterad) och är upplagd på följande sätt: Del 1: Tidig analys och inventering, Del 2 Framtagande av förslag. I den första delen har olika metoder för dialog och inventering tillämpats för att gå förståelse för platsen och barn och ungas användning i nuläget. I del 2 har det framtagna planförslaget för kvartersmark och allmän platsmark analyserats med utgångspunkt i den kunskap som genererats i del 1.

DEL 1 KVALITETER OCH BRISTER

Resultatet av del 1 kan sammanfattas som följer. Planområdet kan delas upp i tre olika karaktärer: Brådstupsparken med lekplatsen Kastanjeparken, skogen och skogsbranterna. I dialog och fältobservationer framkom att parken och skogen är välanvänd och uppskattad, inte minst av en intilliggande förskola som saknar egen förskolegård av betydande storlek. Parken och skogen erbjuder tillsammans en mycket uppskattad kombination av park med lekutrustning samt friare naturlek. I parken är den öppna ytan och pulkabacken populära inslag som bör fortsatt kunna erbjudas i det kommande förslaget för parken och dess närhet. Skogspartiet möjliggör utflykter för mindre barn längs en skogsstig, något som värderades högt av både barn och vuxna. Både parken och skogen har stora kvaliteter i form av den uppvuxna vegetationen som bör bevaras i möjligaste mån.

I del 1 har det framkommit att parken är utsatt för hårt slitage, inte minst på de små grönyrtorna som finns. Utbudet

av lekutrustning är populärt bland de mindre barnen, men avsaknaden av utbud för de något äldre barnen kan ses som en brist idag.

Skogsbranterna upplevs som både otrygga och tråkiga. Den branta terrängen gör dessutom området otillgängligt för många. Gatorna som omger parken saknar säkra övergångsställen vilket utgör en otrygg miljö för barnen.

Då planförslaget innebär påverkan på parken finns sannolikt en oro hos de närboende vilket gör behovet av en kontinuerlig dialog och information till de närboende viktig i den fortsatta processen.

För ytterligare reflektioner kring del 1, se rubrik Reflektioner, sidan 16.

DEL 2 KVALITETER OCH BRISTER

I del 2 har det framtagna planförslaget analyserats. Analysen har gjorts utifrån tre temaområden Miljö och hälsa, Boende och vardagsliv samt Trygghet och tillgänglighet.

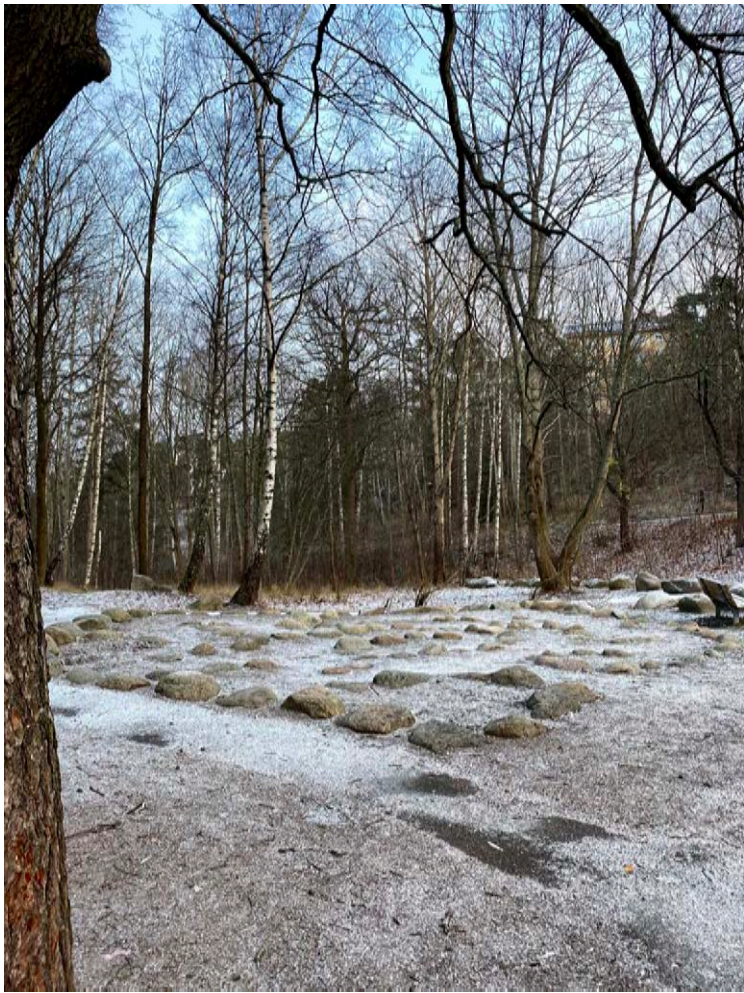
För parkens nya utformning blir det viktigt att tänka på hur ljusförhållandena är i parken under tidig förmiddag. Bedömningen är att med den föreslagna utformning av parken så är ljusförhållandena fortsatt goda i parken. En solstudie i ett senare skede av gestaltningen skulle vara hjälpsam. Buller, luft och markföroreningar bedöms inte förändras nämnvärt i och med det nya planförslaget.

Tillskottet på 150-200 nya bostäder kan bidra positivt till att öka tillgången till service och aktiviteter i närområdet. Det kan emellertid innebära ett högre tryck på den allmänna platsmarken vilket bör tas i fortsatt beaktande i val av material och utrustning. Förslaget för den nya parken och lekplatsen behåller till stor del dagens befintliga karaktär med uppdelningen i ”programmerad park” och naturlek, samt utvecklar ytterligare naturlek i skogspartiet vilket bedöms positivt.

I del 1 har öppna ytor för spring och slänter för pulka värderats högt. Det nya förslaget bedöms kunna ha kvar

ytor för spring och den närliggande parken Gropen erbjuder plats för pulkaåkning. Kvartersmarken och dess gårdar, som till stor del är placerad i de branta skogsslänterna som angränsar till Klubbenborgstigen, bedöms bidra positivt till barn och ungas möjligheter till rörelse. Där bebyggelse möter allmän platsmark uppstår ibland risk för otrygga hörn och höga sockelvåningar. I senare skede bör utformningen av dess studeras närmare för att minska risken för upplevd otrygghet.

I del 1 konstaterades även att parkens omgivande gator bedöms otrygga. Planförslaget bedöms ha förbättrat de trafikala förhållandena för gående och cyklister. Ett nytt föreslaget övergångsställe kopplar samman Kastanjeparken med ”Gropen” i väst. Klubbenborgstigen föreslås en ny gatusektion med generösa gångbanor på båda sidor om körbana. Det bör studeras om inte ytterligare övergångsställen kan förbättra trafiksäkerheten för barn och unga, särskilt längs Klubbenborgstigen. Gatan bör också utformas med fler fartdämpande åtgärder.

Bilder från platsen idag.

1. INLEDNING

Avsnittet beskriver detaljplaneområdet, syftet med barnkonsekvensanalysen och vilka styr- och måldokument som analysen tar hänsyn till.

1.1 BAKGRUND

Detaljplanen syftar till att möjliggöra för cirka 150 till 200 bostäder, längs Klubbensborgsvägen och Brådstupsvägen i Hägersten. 60 bostäder avses upplåtas med bostadsrätt, övriga med hyresrätt. Planen möjliggör även för lokaler i bottenvåningarna som tillsammans med bostadsentréerna syftar till att bidra till trygghet och ett levande stadsrum. Projektet vill stärka platsbildningen vid befintligt närcentrum, skapa en tydligare entré till Klubbensborgsområdet samt koppla samman bebyggelseenkla-ver av olika karaktär. Med tillskottet av nya bostäder är planen tänkt att stärka även underlaget för service och nya mötesplatser i närområdet.

Planområdet består idag av trädbevuxen naturmark, Brådstupsparken och en mindre lekplats Kastanjeparken. Mitt emot parken ligger en centrumbyggnad som består av flera sammanbyggda volymer i 2 till 3 våningar. I centrumbyggnaden ligger en privat förskola med 5 avdelningar. Förskolan har endast en utsläppsgård och använder därför Kastanjeparkens lekplats och omgivande naturmiljö dagligen.

1.2 SYFTE OCH AVGRÄNSNING

Syftet med denna integrerade barnkonsekvensanalys (IBKA) är att analysera och synliggöra barns bästa vid föreslagen exploatering inom detaljplanen Klubbacken med utgångspunkt i rättigheterna i bankonventionen.

Integrerad barnkonsekvensanalys, är en process som möjliggör för staden att utreda, beakta och implementera barnets perspektiv och barnperspektivet i ett tidig skede av stadsutvecklingsprojekt. För att uppnå syftet presenteras en kartläggning av befintliga och potentiella värden och funktioner samt behov och brister.

Den geografiska avgränsningen i denna IBKA har sin utgångspunkt inom detaljplaneområdet för Klubbacken. En bredare men mindre analys har tagit hänsyn till koppling

mellan viktiga målpunkter inom Hägersten som skolor, förskolor, idrottsanläggningar, centrumområde, lekplatser och parker.

1.2.1 STOCKHOLMS STADS MODELL FÖR IBKA

Analysarbetet utgår från Stockholms stads modell för integrerad barnkonsekvensanalys i fyra steg:

- 1) Tidig dialog och inventering,
- 2) Framtagande av förslag,
- 3) Konsekvensanalys av slutförslaget och
- 4) Återkoppling.

Denna analys omfattar del 1 och 2.

I steg 1 görs en inventering av befintlig kunskap och en dialog med såväl barn som pedagoger, vårdnadshavare och andra vuxna med kunskap om barnens livsvillkor och behov genomförs. Inventeringen kan bygga på statistik, andra skriftliga källor och intervjuer med nyckelpersoner inom stadens olika förvaltningar. Dokumentationen från steg 1 presenteras i form av en nulägesbeskrivning.

I steg 2 tas ett förslag fram för hur området ska växa fram. Dokumentationen från steg 1 ligger som grund för framtagandet av förslaget, tillsammans med forskning om miljö och hälsoaspekter hos barn och unga.

För steg 3 och 4 se dokumentet "Integrerad barnkonsekvensanalys och dialog", Stockholms stad.

1.3 STYR- OCH MÅLDOKUMENT

1.3.1 NATIONELLT

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller Barnkonventionen, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Barnkonventionen syftar till att ge barn oavsett bakgrund rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. Barnets rättigheter i samhället uttrycks i konventionens 54 artiklar.

Den syftar bland till att ge barn och unga mellan 0-18 år, oavsett bakgrund, rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. Fyra av sakartiklarna i barnkonventionen är

vägledande för hur helheten ska tolkas. Artikel 2, 3, 6 och 12 kallas för de fyra grundprinciperna.

Artikel 2. Alla barn har samma rättigheter och lika värde.

Artikel 3. Barnets bästa ska alltid komma först.

Artikel 6 Alla barn har rätt till lek, vila och fritid.

Artikel 12 Alla barn har rätt att säga vad de tycker i frågor som berör dem.

Plan- och bygglagen

Plan- och bygglagen, är en lag i Sverige som reglerar planläggningen av mark, vatten och byggande. Bestämmelserna syftar till att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden. Vidare är PBL ett verktyg för att långsiktigt kunna säkra barns och ungas tillgång till en god utemiljö. En god långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer eftersträvas (kap. 1§1).

Miljökvalitetsmål

Riksdagen beslutade den 28 april 1999 att det skulle finnas femton nationella miljökvalitetsmål för Sverige. I november 2005 antogs ett sextonde miljökvalitetsmål om biologisk mångfald. Miljömål 15 behandlar god bebyggd miljö och utgörs av flera delmål. Exempelvis ska natur och grönområden existera i närhet till bebyggelse och god tillgänglighet till dessa ska värnas om. Vidare står det att boende-, fritids- och arbetsmiljön ska uppfylla samhällets krav på gestaltning, frihet från buller, tillgång till solljus, rent vatten och ren luft. Dessutom ska miljöanpassade kollektivtrafiksystem av god kvalitet finnas tillgängliga och förutsättningarna för säker gång- och cykeltrafik ska vara goda.

1.3.2 STOCKHOLMS STAD

Nedan listas och beskrivs de delar av Stockholms stads styrande dokument som är relevanta i arbetet med denna barnkonsekvensanalys:

Vision 2040 - Möjligheternas Stockholm (2020)

Visionen gäller för stadens alla verksamheter och pekar ut riktningen för vilken stad Stockholm ska vara i framtiden. Visionen är en trygg och tillgänglig stad utan sociala och fysiska barriärer, där alla kan bo, resa och mötas. Antagen av kommunfullmäktige den 15 oktober 2020.

Översiktsplan för Stockholm (2018)

Stockholm ska vara en klimatsmart, växande stad med sammanhållande stadsmiljöer där det byggda och det gröna samspelar. En stad för alla. Enligt översiktsplanen ska alla stadsdelar erbjuda barn bra miljöer för lek och rörelse. Översiktsplan för Stockholm antogs av kommunfullmäktige i februari 2018 och vann laga kraft den 23 mars 2018.

Den gröna promenadstaden (2013)

Gröna miljöer är viktiga för ungdomars uteliv och för barns lek och utveckling. Den gröna promenadstaden är ett styrdokument och en strategi för utvecklingen av parker och natur och är ett tillägg till Stockholms översiktsplan. Staden har ett särskilt ansvar för att fånga upp barns och ungas synpunkter och tillgodose deras behov. När trycket ökar på de gröna miljöerna är det av stor betydelse att uppmärksamma barnens och ungdomarnas perspektiv och identifiera deras viktiga platser. Antagen av kommunfullmäktige den 12 december 2013.

Framkomlighetsstrategin (2012)

Framkomlighetsstrategin visar hur staden kan klara det ökande resandet. Strategin har fyra huvudinriktningar varav en handlar om prioriteringar i gaturummet för att öka gång-, cykel och kollektivtrafik. Framkomlighetsstrategin beslutades av kommunfullmäktige 17 december 2012.

Trafiksäkerhetsprogram för Stockholms stad (2014)

Programmet beskriver hur staden uppnår ett effektivt och framgångsrikt trafiksäkerhetsarbete. Trafiksäkerhetsarbetet ska särskilt beakta behoven bland dem som är extra utsatta i trafiken – barn, äldre, personer med funktionsnedsättning, gående och cyklister. Programmet pekar ut gång- och cykelpassager, separering, höga hastigheter samt bilskjutsning till och från skolor som områden som är särskilt viktiga att åtgärda. Antagen i kommunfullmäktige den 10 april 2014.

Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018–2022

Programmet är ett styrdokument som stadens nämnder och bolagsstyrelser ska utgå från när de planerar och följer upp sitt arbete. Här beskrivs att barnets perspektiv speglar en utsaga från ett barn. För att kunna uttala sig om barnets perspektiv krävs att barnet själv har fått säga sin mening. Antaget av kommunfullmäktige 11 december 2017.

Cykelplan 2012

Cykelplanen uttrycker målet att fler barn ska cykla till skolan. Genom att skapa goda förutsättningar för barn att cykla till och från skolan får barnen tidigt med sig ett beteende och en syn på transporter där gång och cykel är viktiga beståndsdelar. Antagen i kommunfullmäktige den 11 juni 2012.

Stockholms stads gångplan

Stadens gångplan beskriver situationen för Stockholms fotgängare och presenterar en målbild för ökad gångvänlighet i Stockholm. Barns rörelsefrihet har försämrats, dels på grund av att avståndet till målpunkter har ökat, och dels för att biltrafiken har ökat. Eftersom många föräldrar upplever trafikmiljön som osäker för barn ökar också skjutsandet av barn i bil. Detta leder sammantaget till att barns fysiska aktivitet minskar.

2. BARN OCH UNGA I STADEN

Enligt statistik från Statistiska centralbyrån (2019), utgör barn 0-18 år nära 24 procent av Sveriges invånare. Barn som samhällsgrupp saknar både större makt, ekonomiska medel och tillgång till många av vuxenvärldens arenor. Barn blir därför extra beroende av platser i det offentliga rummet. Ändå exkluderas ofta barn och ungdomar när staden ska planeras och utvecklas. Svårsmätbara offentliga värdena med barnens bästa i fokus ersätts ofta av privata intressen (Boverket 2015). Vid årsskiftet 2020 blev barnkonventionen svensk lag (Regeringskansliet 2020). Hur lagen tillämpas återstår att se. Barnkonventionen som svensk lag är hur som helst en symbolisk och viktig politisk markering för att barnets bästa måste tas på allvar i stadsplaneringen.

Att anlägga ett barnperspektiv på staden är avgörande för barns välbefinnande och utveckling. Städer som erbjuder barn och ungdomar ett brett utbud av möjligheter, utmaningar och rörelsefrihet bidrar till ett hälsosamt liv med minskat stillasittande och ökad fysisk aktivitet. Studier visar att fördelarna med barnvänliga städer dessutom går bortom barn. En bra stad för barn är bra för alla invånare. Mängden tid som barn spenderar utomhus, deras förmåga att ta sig runt självständigt och deras kontakt med naturen är starka indikatorer på hur ett samhälle presterar. En barnvänlig strategi har en unikt potentialen att förena en rad progressiva agendor – inklusive hälsa och välbefinnande, hållbarhet, resiliens och säkerhet – och fungera som en katalysator för urban innovation. (Arup 2017)

“IF CHILDREN ARE NOT DESIGNED INTO OUR CITIES, THEY ARE DESIGNED OUT. THIS MEANS THAT THEY ARE DEPRIVED OF CONTACT WITH THE MATERIAL WORLD, WITH NATURE, WITH CIVIC LIFE AND WITH THEIR OWN CAPACITIES.”

– George Monbiot, journalist (Arup 2017)

2.1 MILJÖ OCH HÄLSA

Barn är särskilt känsliga och utsatta för miljöaspekterna och hälsoaspekter som buller, luft, solljus och markföroreningar. Tydliga samband har påträffats mellan astma och luftföroreningar på de platser, där barn bor och där trafiken åstadkommer stora luftföroreningar (Nordling et al 2008). Barn är också känsliga för buller, vilket kan leda

till oro och koncentrationssvårigheter liksom till nedsatt inlärningsförmåga (Evans & Hygge, 2007).

I plan- och bygglagen kapitel 8 § 9 står att en förskola eller skola ska ha ”tillräckligt stor friyta för lek och utevistelse” på tomten eller i nära anslutning till den. Vad som räknas som tillräckligt stor friyta är inte definierat i lagen, däremot har Boverket tagit fram allmänna råd där de sätter upp kvalitetsriktlinjer som bör följas för att utemiljön ska vara så bra som möjligt. Bland annat rekommenderas att friytan ska ha goda sol- och skuggförhållanden, ytan bör vara stor nog att vegetationen inte kommer påverkas av för mycket slitage och ljudkvaliteten samt luftkvaliteten bör vara god. Vid bedömningen av om friytan är tillräckligt stor bör hänsyn tas till både storleken på friytan per barn och till den totala storleken på friytan. Ett rimligt mått på friyta kan vara 40 m² per barn i förskolan och 30 m² per barn i grundskolan (Boverket 2015).

2.2 BOENDE OCH VARDAGSLIV

Barn leker – hela tiden och överallt. Att anlägga ett barnperspektiv på hela staden är därför avgörande för barns välbefinnande och utveckling. Idag förpassas ofta samhällsgruppen till tillrättalagda lekplatser men städer som erbjuder barn och ungdomar ett brett utbud av möjligheter, utmaningar och rörelsefrihet bidrar till ett hälsosamt liv med bland annat minskat stillasittande och ökad fysisk aktivitet (Bodelius, Kylin, 2014).

Lekplatsers eller lekmiljöers besöksfrekvens och hur den används beror på en kombination av personliga, sociala och miljömässiga faktorer. Lekmiljöns närhet och tillgänglighet från hemmet avgör ofta besöksfrekvensen. Barn uppskattar platser där de kan röra sig utanför vuxnas synfält och där det finns möjlighet att påverka platsen. Miljöer ska vara spännande och utmanande, där de själva får anpassa leken efter deras förmåga, riskbedöma och använda fantasin (Mårtensson 2019).

Även äldre barns och ungdomars förhållningssätt till det offentliga rummet är ofta mer fantasifullt och öppet än vuxnas. De använder platser på ett nytt sätt och utnyttjar mellanrum och överblivna utrymmen på ett kreativt sätt. De tar sin omgivning i anspråk. Mellanrum, platser och utrymmen som inte är lika planerade och definierade lockar

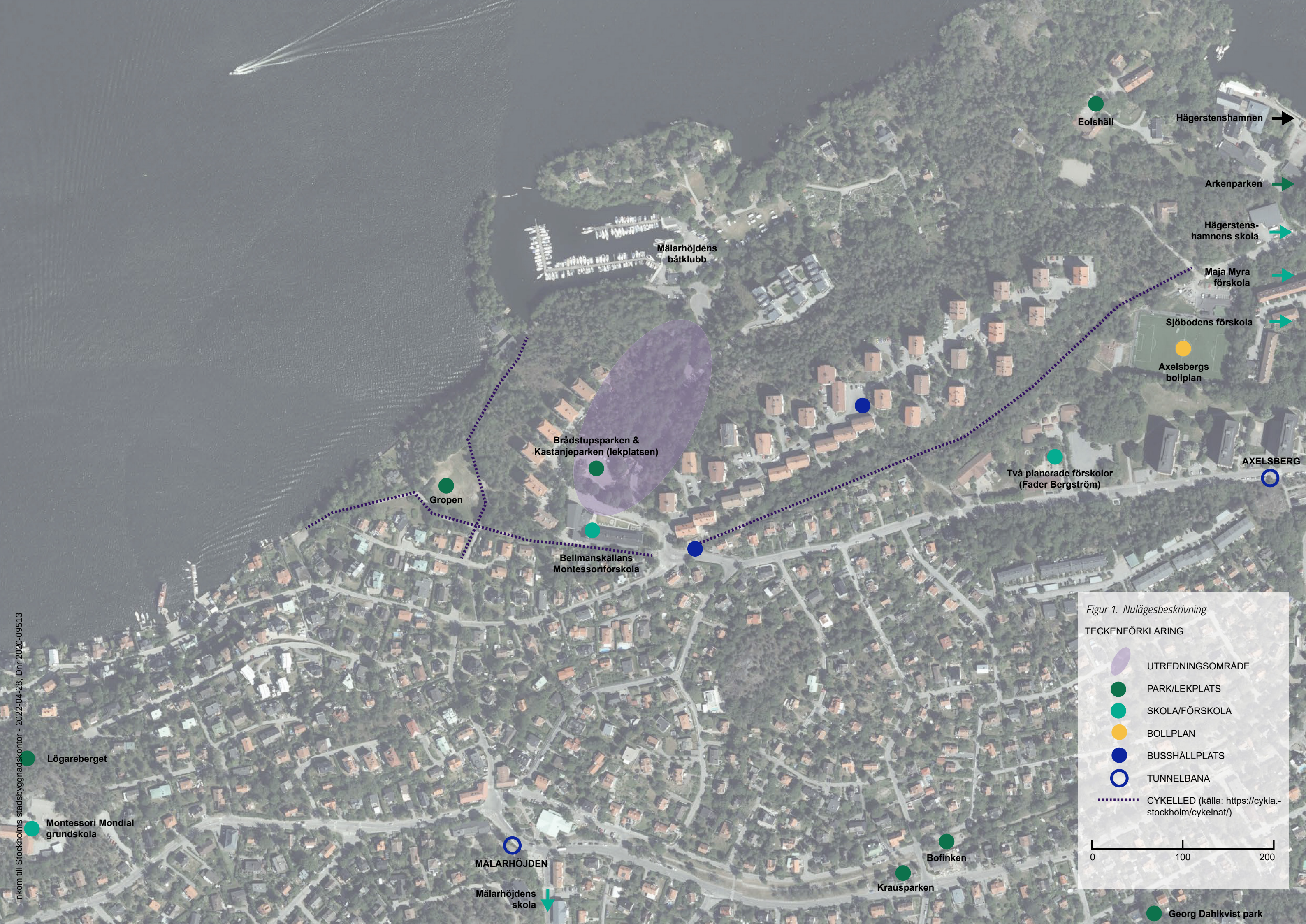
unga, då det finns möjlighet att tolka och använda sådana platser på ett eget och fantasifullt sätt.

2.3 TRYGGHET OCH TILLGÄNGLIGHET

Ändrade trafikförhållanden med fler bilar och högre hastigheter har lett till att barns möjlighet att röra sig fritt i staden stadigt minskat (Faskunger 2008). Dagens föräldrar vågar inte låta sina barn vistas ensamma i staden då de upplever den som otrygg och farlig. Oro leder även till att föräldrar skjutsar sina barn i hög utsträckning till sina organiserade aktiviteter (Jungmark & Åkerblom 2015).

Att behålla, förstärka och skapa sammanhängande gångstråk mellan områden, funktioner och bebyggelse är viktigt. Att göra stråk intressanta och trevliga att använda, till exempel med hjälp av belysning och grönska, stärker stråkens sammanlänkande kraft (Göteborgs stad, 2011). En bra skolväg är en som är säker, trygg och utan barriärer. Åtgärder som bidrar till god säkerhet för barn handlar om separering mellan gång-, cykel- och biltrafik, färre fordon, låga hastigheter och hastighetssäkrade övergångsställen (Stockholms stad, 2015). Följande åtgärder ger säkrare skolvägar:

- Separera gång- och cykelvägarna från biltrafiknätet.
- Tydliggör vilka ytor som är avsedda för gående respektive cyklister.
- Skapa gena, sammanhängande och väl belysta gång- och cykelbanor.
- Gör gångstråk fria från hinder och ge dem god markbehandling.
- Säkra god sikt för barn, tänk på deras begränsningar i att se och i deras reaktionssnabbhet.
- Säkra gång- och cykelvägar ska leda hela vägen fram till skolan eller cykelparkeringen.
- Inrätta trevliga och välskötta sittplatser och mötesplatser längs gång- och cykelstråken.
- Förbättra beläggning, belysning, möblering, grönska och utför god skötsel.
- Hastighetssäkra biltrafikens hastighet till 30 km/h där barn kommer i kontakt med biltrafik, det vill säga där de måste gå i körbana.

Eolshäll

Hägerstenshamnen

Arkenparken

Hägerstenshamnens skola

Maja Myra förskola

Sjöbodens förskola

Axelsbergs bollplan

AXELSBERG

Två planerade förskolor (Fader Bergström)

Brådstupsparken & Kastanjeparken (lekplatsen)

Gropen

Bellmanskällans Montessoriförskola

MÄLARHÖJDEN

Mälarhöjdens skola

Bofinken

Krausparken

Lögareberget

Montessori Mondial grundskola

Figur 1. Nulägesbeskrivning

TECKENFÖRKLARING

- UTREDNINGSSOMRÅDE
- PARK/LEKPLATS
- SKOLA/FÖRSKOLA
- BOLLPLAN
- BUSSHÄLLPLATS
- TUNNELBANA

CYKELLED (källa: <https://cykla-stockholm/cykelnat/>)

0 100 200

Georg Dahlkvist park

3. NULÄGESBESKRIVNING

Avsnittet beskriver hur detaljplaneområdet ser ut idag och vilka förutsättningar som råder.

3.1 OMRÅDET IDAG

Planområdet (se figur 1) ligger i stadsdelen Hägersten mellan bostäderna på Klubbacken och Brådstupsvägen. Bebyggelsen längs Klubbacken och Brådstupsvägen utgörs av punkthus respektive korta lamellhus i en 4- till 5-våningsskala. Söder om planområdet ligger kv Bellmanskällan. I norr ligger Klubbensborg och Mälarhöjdens båtklubb. Planområdet består av natur- och parkmark i kuperad terräng som faller av ned mot Mälaren. I områdets mitt ligger parken Brådstupsparken och lekplatsen Kastanjeparken, nedsänkt i förhållande till gatorna.

3.2 REKREATION

Tillgången till natur och friytor är god. Platsen är en del av ett sammanhängande friyteområde bestående av Brådstupsparken, Klubbacken och Eolshäll, anslutande till naturmark vid Mälaren. Däremot är tillgången till parkmark låg. Kastanjeparken, lekplatsen, som är en del av Brådstupsparken, rustades upp 2002. Här finns bland annat en sexkantig inhägnad lekplats för mindre barn. Parkens centrum utgörs av en större öppen yta som omges av natur och grässlåtter. Parken har lekredskap för förskole- och lågstadiesbarn med bland annat gungor, klätterställning och rutschkanor. Där lekparken övergår till natur ligger en labyrint. Lekparken går över i naturmark med gångstigar som löper ner mot vattnet. På båda sidor av Klubbensborgsstigen är terrängen brantare och växtligheten slyig.

Nedanför planområdet, mot norr och Mälaren och delvis på en halvö, ligger Klubbensborg med campingplats, café och vandrarhem. Vid Klubbacken leder en cykelväg österut mot Axelsbergs bollplan och parkour, och en annan cykelväg leder västerut mot parken kallad Gropen.

3.3 FÖRSKOLOR, SKOLOR OCH SERVICE

I centrumbyggnaden vid Brådstupsvägen/Bellmanskällan 11 ligger en privat förskola, Bellmanskällans Montessoriförskola, med 5 avdelningar. Förskolan har

endast en utsläppsgård och använder Kastanjeparkens lekplats och omgivande naturmiljö dagligen. Utanför området, vid Hägerstenshamnen, ligger Hägerstenshamnens skola som är en kommunal grundskola årskurs F-5. Vid Lögareberget ligger Montessori Mondial privata grundskola årskurs F-5. Närmsta högstadieskola är Mälarhöjdens skola cirka 1 km bort och närmsta gymnasieskola heter Kung Saga Gymnasium och ligger cirka 2,5 km från detaljplaneområdet.

Pizzeria och minilivs finns 200 meter bort på Klubbacken. Till Axelsbergs bollplan och parkour är det 500 till 700 meter, till Mälarhöjdens båtklubb och Mälaren samt Klubbensborg 300 meter. Närmaste bibliotek (Bredäng och Aspudden) samt vårdcentral (Axelsberg) kan nås via cykel och kollektivtrafik.

3.4 KOMMUNIKATION

3.4.1 GÅNG- OCH CYKELTRAFIK

Planområdet ligger intill Brådstupsvägen och Klubbensborgsvägen. Båda gatorna är återvändsgator och har enkelsidiga gångbanor. Cykling sker i blandtrafik. Vid Klubbacken leder en cykelväg österut mot Axelsbergs bollplan och parkour, och en annan cykelväg leder västerut mot parken kallad Gropen.

3.4.2 KOLLEKTIVTRAFIK

Gångavståndet från planområdet till närmaste busshållplats på Selmedalsvägen är cirka 100 till 300 meter och till tunnelbanans station Mälarhöjden cirka 500 till 700 meter.

3.4.3 BILTRAFIK

I anslutning till planområdet trafikeras Pettersbergsvägen och Klubbacken av 200 fordon per dygn och Selmedalsvägen av 1400 fordon per dygn (2014). Den tillåtna hastigheten i hela området är 30 km/h.

3.5 SOCIOTOPKARTA

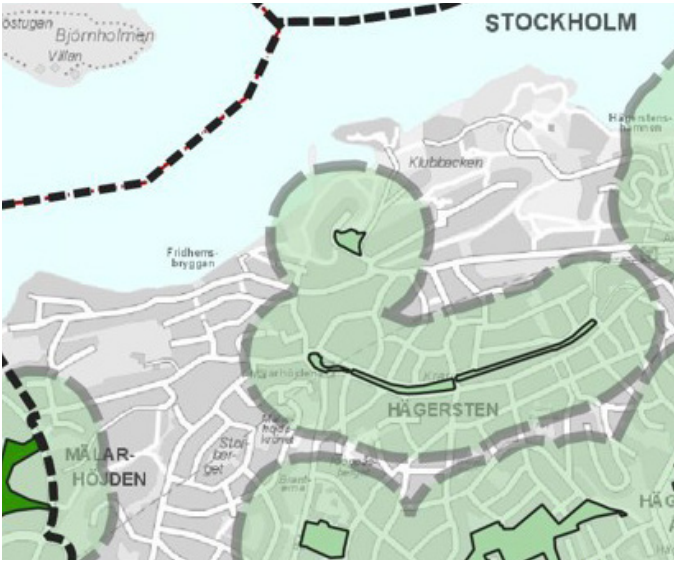
Stockholm stads Sociotopkarta (se figur2) visar alla allmänna friytor – parker, naturområden, torg, skolgårdar och idrottsplatser – och deras olika kvaliteter. Utifrån kartan syns att hela planområdet är markerat som allmän friyta. Hela området från Klubbensborg till Eolshäll är markerat som grön oas, lekplats, naturlek, promenad, rofylldhet, picknick/solbad, pulkaåkning, odling, utsikt, djurhallning,

vattenkontakt, utomhusbad, uteservering, båtliv. Specifikt för Klubbacken kan förutsättas vara grön oas, lekplats, naturlek, promenad, rofylldhet, picknick/solbad och pulkaåkning.

3.6 MARKFÖRORENINGAR

Planområdet består av växellagrade jordar. Inga kända markföroreningar finns inom planområdet, men kan ha uppstått genom dumpning på plats, fyllnadsmassor av varierande ursprung eller verksamhet vid Bellmanskällan 11 i form av bensinstation eller maskinverkstad.

Parkkartering, park inom 200m.
(Stockholms stad, 2021)

Parkkartering, stadsdelspark inom 500m
(Stockholms stad, 2021)

3.7 BULLER

Ekvivalent ljudnivå i planområdet är enligt stadens bullerkarta mindre än 40 dBA men ökar söder om planområdet. Trafiksiffror och bullerkartering saknas för Brådstupsvägen och Klubbensborgsvägen. Enligt Boverket (2015) är det på skolgårdar eller förskolegårdar önskvärt med högst 50 dBA ekvivalentnivå dagvärde på de delar av gården som är avsedda för lek, rekreation och pedagogisk verksamhet.

Figur 2. Sociotopkartan, Stockholms Stad

4. GENOMFÖRANDE

Avsnittet beskriver genomförandet av inventering och dialog, steg 1 i IBKAN.

4.1 METODER

Kartläggningen av barnens upplevelser av Klubbacken med omnejd har skett genom gåturer med förskolebarn och pedagoger samt fältobservationer och webbinformation. Valet av metod och genomförande har grundat sig i att nå en så bred representation av barn inom området som möjligt. Urvalet av barn till gåturer har begränsats då endast skolverksamheter för yngre barn ligger inom gångavstånd från planområdet.

Efter rundringning svarade skolorna och förskolorna i närområdet att de inte alls eller väldigt sällan använde Brådstupdparken. Svarande verksamheter var skolorna Montessori Mondial och Mälarhöjdens skola samt förskolorna Jungfru Lona och Majamyra.

4.1.1 GÅTUR

Dialogen med förskolebarnen skedde genom ett rundvandringstillfälle, den 21 januari, med Bellmanskällans Montessoriförskola. Två representanter från Outer Space Arkitekter följde med förskolegrupperna på en gåtur till uppskattade målpunkter. Därefter intervjuades två förskolepedagoger från verksamheten. Barnen och pedagogerna har fått redogöra för befintliga och potentiella värden och funktioner samt behov och brister. Intervjufrågorna beaktade favoritplatser, otrygga miljöer, verksamheternas behov nu och efter att planerna byggts färdigt. Dialogerna med barnen och förskolepedagogerna sammanfattades i en målpunktskarta (se figur 4). Kartan pekar ut platserna som barnen och pedagogerna tog upp.

4.1.2 FÄLT OBSERVATIONER

Den 21 januari gjordes även fältobservationer där två representanter från Outer Space Arkitekter observerade, fotograferade och antecknade användningen av platsen. Observationer gjordes både genom iakttagelser av användningen under dagen samt spår i landskapet som pulkaåkning, kojor och stigar. Fältobservationerna sammanställdes i text och bild.

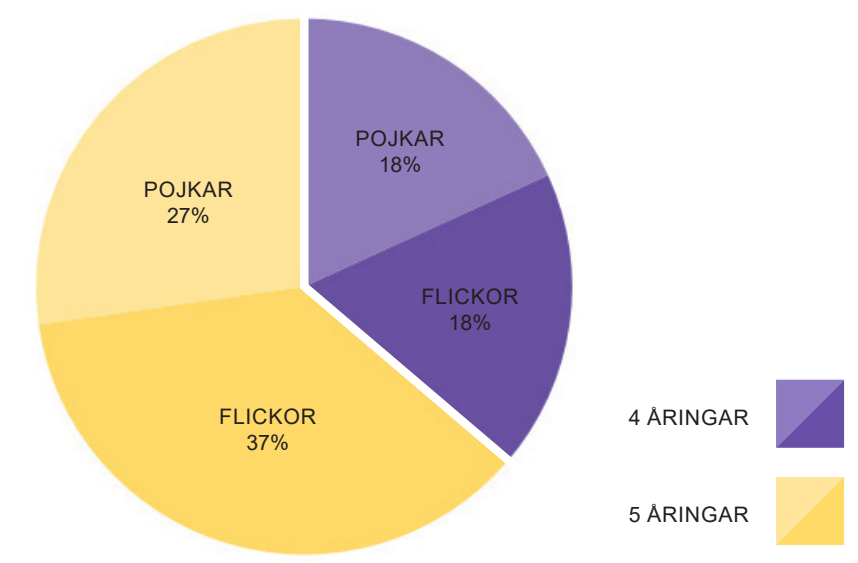
4.1.3 HÄR LEKER VI!

Stockholm stad har tagit fram webbundersökningen “Här leker vi!” där barn, ungdomar, pedagoger och lärare kan berätta vilka platser de använder – för lek, aktiviteter, naturupplevelser, undervisning eller idrott. Resultaten kan följas på en karta, där det går att utläsa vilka områden som barn och unga besöker. IBKAn har kompletterats med svaren från webbundersökningen för att få en större representation och bredda kundskapsunderlaget. Två svar har inkommit, båda från förskolepedagoger. Frågorna som besvaras i enkätundersökningen är:

- Hur använder ni platsen?*
- Hur bra är platsen?*
- Hur ofta är ni här?*
- Hur kommer ni hit?*
- Hur lång tid tar det att ta sig till platsen?*
- Är det trängsel på platsen?*
- Hur många brukar ni vara då ni besöker platsen?*
- Finns det några problem på platsen?*
- Vad kan man göra för att förbättra platsen?*

4.2 DELTAGANDE

En förskoleverksamhet, Bellmanskällans Montessoriförskola, deltog i gåturen för denna studie. Förskolan är privat och besöker Kastanjeparken dagligen. Totalt intervjuades 11 barn i åldrarna 4-5 samt 2 pedagoger. Fördelningen (se figur 3) mellan årskurs och kön som deltagit i dialogarbetet redovisas i figuren nedan. Något fler 5-åringar deltog i dialogen och fördelningen mellan flickor och pojkar var jämn.

Figur 3. Deltagande uppdelat på åldrar och kön.

5. RESULTAT

Avsnittet redovisar resultatet av gåturen, observationer och webbundersökningen "Här leker vi!".

5.1 GÅTUR

Här redovisas barnens och förskolepedagogernas åsikter kring favoritplatser, tråkiga platser, otrygga platser och framtida önskemål i området.

5.1.1 OM PLATSEN - BELLMANSKÄLLANS MONTESSORIFÖRSKOLA

Enligt förskolepedagogerna är platsens stora fördel och behållning variationen. Kombinationen av park och natur, lekredskap och fri lek, ordnat och vilt, rörelse och lugn, öppet och slutet, sol och skugga. Pedagogerna menar att platser som Kastanjeparken och dess omgivning är sällsynta i närområdet och att alla delar behövs för att kunna bedriva en bra verksamhet med god pedagogik. Eftersom förskolan endast har en liten utsläppsgård utan egentliga lekmöjligheter använder verksamheten parken dagligen. Pedagogerna upplever att det svårt att åka på utflykt eftersom platsens kommunikation är svag - därför blir Brådstupsparken och Kastanjeparken extra viktig.

Totalt går 80 barn fördelade på fem olika avdelningar: Pandan och Nallen för våra 1-3-åringar och Myran, Elefanten och Delfinen för de äldre barnen som är upp till fem år. Parken används av förskolan framförallt på morgnar och förmiddagar. Flera förskolor, förskolor och dagmammor i området använder parken. Föräldrar stannar också kvar efter förskolan och leker med barnen i parken. Enligt pedagogerna är parken väldigt välanvänd och så gott som alltid full. Ett tecken på det är slitaget på både mark och lekredskap.

Generellt finns en oro för exploateringen på platsen och i närområdet då trycket på parken redan idag upplevs som väldigt högt. Funderingar finns kring hur verksamheten, eventuellt fler förskolor och än fler boende, ska få plats på en allt trängre yta. Och hur bevaras både park- och naturkaraktären vid exploateringen?

5.1.2 FAVORITPLATSER

Sju målpunkter (se figur 4) har markerats ut som särskilt viktiga för förskoleverksamheten i anslutning till planområdet. Både barn och pedagoger verkar uppskatta parkens variation. Det finns många olika karaktärer som kompletterar varandra och som lägger grunden för olika typer av lekar.

1. Grässlätten och pulkabacken

Förskolebarnen var överens om att pulkabacken var en självklar attraktion vintertid. Sommartid är grässlätten en uppskattad lek och springbacke.

Pedagogerna berättade också att pulkabacken och grässlätten var populär. Slätten och parkens nedsänkning bidrar även till att platsen upplevs mer skyddad.

2. Öppna ytan

Förskolebarnen berättade att den öppna lekytan i parken används till en rad olika lekar. Sommartid brukar barnen cykla. Kastanjeparken är indelad i olika delar med lek för yngre och äldre barn, upp till lågstadieålder. Ibland, framförallt när det är mycket människor i parken, använder de äldre barnen den inhägnade lekplatsen för yngre barn. Här finns bland annat gungbrädor och lekhus. Ett av barnen berättar om vattenkrig sommartid. Populär utrustning är rutschkanan och klätterställningen, dessa är roliga året om. Barnen berättar också om grillhuset där förskolan ibland gör upp en brasa och grillar korv.

Pedagogerna säger också att klätterställningen och rutschkanan är uppskattade. Den öppna ytan ger barn möjlighet till mer rörelsefylld lek. Här är det vanligt med springlekar. Med rörelse, spring och lek får barnen utlopp för sin energi. Det leder också till att barnen blir lugnare resten av dagen.

3. Gungor

Många barn nämner gungorna som en favoritplats. Pedagogerna berättar att det tidigare stod en stor ek i hörnet av området till gungorna som gav skugga men att gungorna är helt solexponerade idag.

4. Kastanjen

Barnen och pedagogerna gillar kastanjeträdet som står intill

Figur 4. Favoritplatser, otrygga platser

småbarnsleken dels för att det är gammalt och vackert dels för kastanjerna trädet ger. Förskolan trär upp kastanjerna på tråd till kastanjehalsband.

5. Labyrinten med omgivning

Barnen gillade att leka i och kring labyrinten. Platsen ligger i gränslandet mellan ordnad park och friare natur. Barnen visade även ett populärt klätterträd intill. Pedagogerna pekade också ut labyrinten som en favoritplats för barnen. Förskolelärarna upplever att barnen blir lugnare här, mer kreativa och leken mindre styrd. Roller är vanliga. De naturpräglade platserna kompletterar den mer styrda och fartfyllda leken i parkdelen. Pedagogerna poängterar att båda delarna är viktiga.

6. Skogspartiet

Barnen uppskattar skogspartiet med friare natur och gott om möjligheter till lek. Under promenaden visar de ett buskage med gångar som bildar en naturlig koja. Liknande buskage finns vid slänten i den öppna delen av parken. Barnen berättar att de inte får gå förbi de rödmålade markeringarna på stammarna utan att en lärare är med.

Pedagogerna berättar att förskolan brukar röra sig in mot skogspartiet under sommaren för att söka skugga. De öppna delarna blir som en varm gryta och saknar skugga. Skogspartiet används också till att lära barnen om djur, växter, kretsloppet, allemansrätt mm. Det är en viktig del av verksamheten och stor vikt läggs på att lära känna miljön. Utöver pedagogiken är skogspartiet även en plats där barnen får träna motorik och röra sig i kuperad terräng och på ojämnt underlag. Det är viktigt för att stärka kroppen och öva upp balans i tidig ålder. Skogspartiet har dessutom gott om löst material att leka och bygga med som löv och grenar.

7. Utflykt - stock, koja och sten

Barnen berättar om hur de tillsammans med förskolelärarna gör små utflykter till en plats nere i skogen där det finns en koja, stock och ett stort stenblock. Här fikar barnen, leker och lär. Trästocken är som gjord för fruktstund och skorpar och kojan är rolig att leka i. Pedagogerna berättar att utflyktsmålet som bara är några minuters promenad bort är perfekt för att enkelt och snabbt komma iväg till något extra och speciellt för barnen. Avdelningarna går ner till naturgläntan minst en gång i veckan. Varje dag gör någon avdelning den lilla utflykten. Utflyktsmålet är också en plats

för naturpedagogik och en del i att lära känna miljön och sin omgivning. Pedagogerna berättar att det brukar sprida sig ett lugn i gruppen när de promenerar ner mot vattnet. Intrycken är många från fåglarnas kvitter, till prasslet i löven, kvistar som knäcks, träd som gnisslar.

5.1.3 OTRYGGA PLATSER

Fyra platser (se figur 4) har markerats ut som otrygga platser enligt förskolan. Utöver dessa påpekar pedagogerna att belysningen upplevs som undermålig och skapar otrygghet. Idag finns två belysningsmaster. Pedagogerna berättar att förskolan bara kan bara vara ute till klockan tre under vinterhalvåret då mörkret lägger sig.

1. Vändplan intill förskolan

Förskolans läge med vägen mellan huset och parken gör att verksamheten inte har möjlighet att fritt släppa ut barnen i parken. Vägen gör att det krävs organiserade utgångar där alla barn på avdelningen går ut samtidigt. Vid lämning och hämtning behöver bilar vända vilket skapar mer trafik. Det ger tidsvis en känsla av att det är mycket trafik i området.

2 - 3. Skogsbranterna

Förskolan vistas inte i de branta slänterna ovanför och nedanför vägen. Båda områdena upplevs som branta och otrygga. Fällda träd och sly gör att de är otillgängliga barnen. På dessa platser är även bilvägen dominerande.

4. Klubbensborgsstigen

Entrén till parken från Klubbensborgsstigen upplevs otrygg då det inte finns något övergångsställe som markerar passagen. Här kör bilar fort och precis intill parken utan avgränsning.

5.1.4 FRAMTIDA ÖNSKEMÅL

Vid frågan vad som skulle göra platsen bättre önskade flera av barnen en större klätterställning, fler gungor, stor rutschkana och studs mattor. Andra förslag var hoppborg, gungbräda, linbana och tunnel att krypa genom. Någon föreslog fallhål med studs matta i, padelcenter, godisbutik, djurpark och en jättestor glass.

Pedagogerna oroas för exploateringen på platsen och i närområdet då trycket på parken redan idag upplevs som väldigt högt. Funderingar finns kring hur verksamheten, eventuellt fler förskolor och än mer människor, ska få

plats på en allt trängre yta. Det stora önskemålet från pedagogerna är att försöka bevara så mycket av dagens kvaliteter som möjligt. En önskan om att så mycket natur och park som möjligt ska bestå.

Andra önskemål var att förbättra belysningen, både för att öka tryggheten i parken och för att verksamheten ska kunna vara ute längre på eftermiddagarna. För att öka tryggheten önskas också någon form av inhägnad för att lättare ha koll på barnen och organisera verksamheten. Pedagogerna önskar att trafiksituationen intill förskolan skulle lösas bättre. Optimalt vore att hämtning och lämning blev lättare och smidigare samtidigt som vägen till parken blev helt bilfri. Generellt upplever pedagogerna att det är mycket trafik i området. Ett övergångsställe till parken från Klubbensborgsstigen önskas.

Pedagogerna lyfter även behovet av sol och vindskydd som idag saknas i de öppna delarna av parken. Framförallt krävs skydd intill sandlådan, klätterställningen och gungorna där barnen vistas under lång tid.

Favoritplatser 1&2 (se figur 4). Större öppen yta och grässlänten. Otrygga platser 2. Slygt skogsslänt, bild tagen från Klubbensborgsstigen.

5.2 FÄLTBESERVATIONER

Här redovisas fältobservationerna i text, karta och platsbilder.

1. Avgränsning
Det finns ett behov av att gränsa av parken mot omkringliggande gator.

2. Grässlänten/pulkabacken
Slitage är hårt på parkens ytor framförallt på grässlänten.

3. Material
Robusta material är genomgående med fina naturstensmurar. Parken har även stora uppvuxna träd.

4. Lekutrustningen
Lekredskap finns för framförallt yngre barn. Skicket är varierande.

5. Dike
Ett dike med vatten utgör en möjlighet för vattenlek.

6. Naturlek
Löst material som löv blir underlag för lek.

7. Labyrinten
I gränzonen mellan den mer anlagda lekplatsen och skogen ligger labyrinten med spår av aktivitet.

8. Avgränsning 2
Förskolans rödmålade stammar är ytterligare ett exempel på behovet av avgränsning.

9. Sittstock
Flera fällida träd bildar naturliga sittplatser i parken

10. Kojor
Många spår av barns aktiviteter finns i skogsområdet. På bilden en koja vid förskolans utflyktsmål. Lekbuskage återfanns också på flera platser.

Figur 5. Fältobservationer.

Platsbilder och fältobservationer (se figur 6).

5.3 HÄR LEKER VI!

Stockholm stad har tagit fram webbundersökningen "Här leker vi!" där barn, ungdomar, pedagoger och lärare kan berätta vilka platser de använder – för lek, aktiviteter, naturupplevelser, undervisning eller idrott.

Två svar har inkommit för Kastanjeparken, båda från förskolepedagoger.

	Förskolepersonal, Förskola 3-5 år 27 maj 2015	Förskolepersonal, Förskola 3-5 år 26 maj 2015
Hur använder ni platsen?	Lek , Utflyktsområde	Lek , Naturundervisning, Utflyktsområde
Hur bra är platsen?	Mycket bra	Ganska bra
Hur ofta är ni här?	Enstaka gång per år	1-2 gånger i månaden
Hur kommer ni hit?	Går	Går
Hur lång tid tar det att ta sig till platsen?	5-15 minuter	15-30 minuter
Är det trängsel på platsen?	Ja, det är alltid andra barngrupper där samtidigt	Nej, men det är vanligt att andra barngrupper är där samtidigt
Hur många brukar ni vara då ni besöker platsen?	2-3 vuxna och ca 16 barn	14
Finns det några problem på platsen?	Den enda stora lekparken i området vilket innebär många barngrupper. En förskola som ligger precis bredvid använder den som förskolegård så alltid minst en hel förskola på plats.	Ej besvarat

6. REFLEKTIONER

Planområdet kan delas upp i tre zoner: lekplatsen, skogen och skogsbranterna (se figur 6). Lekplatsen är mer strukturerad med lekredskap och större öppna ytor där barnen kan tillåtas leka fritt. Skogen är en plats att upptäcka, mindre förutsägbar med självklara inslag av naturpedagogik. Skogsbranterna är otillgängliga och/eller otrygga och verkar varken användas av förskolebarnen eller allmänheten.

6.1 KVALITETER

Som tidigare beskrivits finns många olika karaktärer och aktiviteter som kompletterar varandra och som lägger grunden för olika typer av lekar. Parken, som annonserar sig med en tydlig entre mot norr, upplevs allmän och välkomnande.

Grässlätten och pulkabacken är ett populärt inslag både vinter- och sommartid. Slätten genererar aktivitet och rörelse. Lekplatsens nedsänkning i relation till gatorna, ger ett skyddat och central parkrum. Det är en viktig del i parkens identitet och popularitet. Den öppna ytan är uppskattad av både barnen och pedagogerna. Ytan ger barnen möjlighet till rörelse och fartfylld lek men är också överblickbar för de vuxna. Större, öppna ytor innebär också att barnen kan ägna sig åt lekar som kräver mer plats. Under observationstillfället lekte barnen framförallt på lekplatsen, som i sig självt erbjuder en stor variation av olika lekar och funktioner.

Utformningen av övergången från lekplatsen till skogen är troligen en viktig anledning till att skogen används frekvent. Övergången sker innan topografin blir alltför brant och vegetationen alltför tät. I gränzonen är känslan fortfarande trygg, tack vare närheten till lekplatsen och lekelement som stenlabyrinten som på ett fint sätt förmedlar övergången från "park" till "natur".

Att ha möjlighet att komma iväg till utflyktsplatser i skogen värderades högt av både barnen och pedagogerna. Det är en enkel form av utflykt där barnen tillåts träda in i ett nytt rum med nya möjligheter och lekar. Att röra sig i naturmarken blir ett verktyg i barnens utveckling av deras motoriska färdighet. Att lära sig om djur och växter ger empatisk utveckling samtidigt som det skänker glädje. Skogen är ofta

starkt kopplad till naturpedagogiska syften, men erbjuder också en möjlighet till lugn och återhämtning.

Ytterligare kvaliteter i parken är den uppvuxna vegetationen som också ger välbehövlig skugga. Förutom den gröna fond som tallarna ger finns exempelvis en sälj som används som klätterträd och en hästkastanj vars frukter används till att göra halsband.

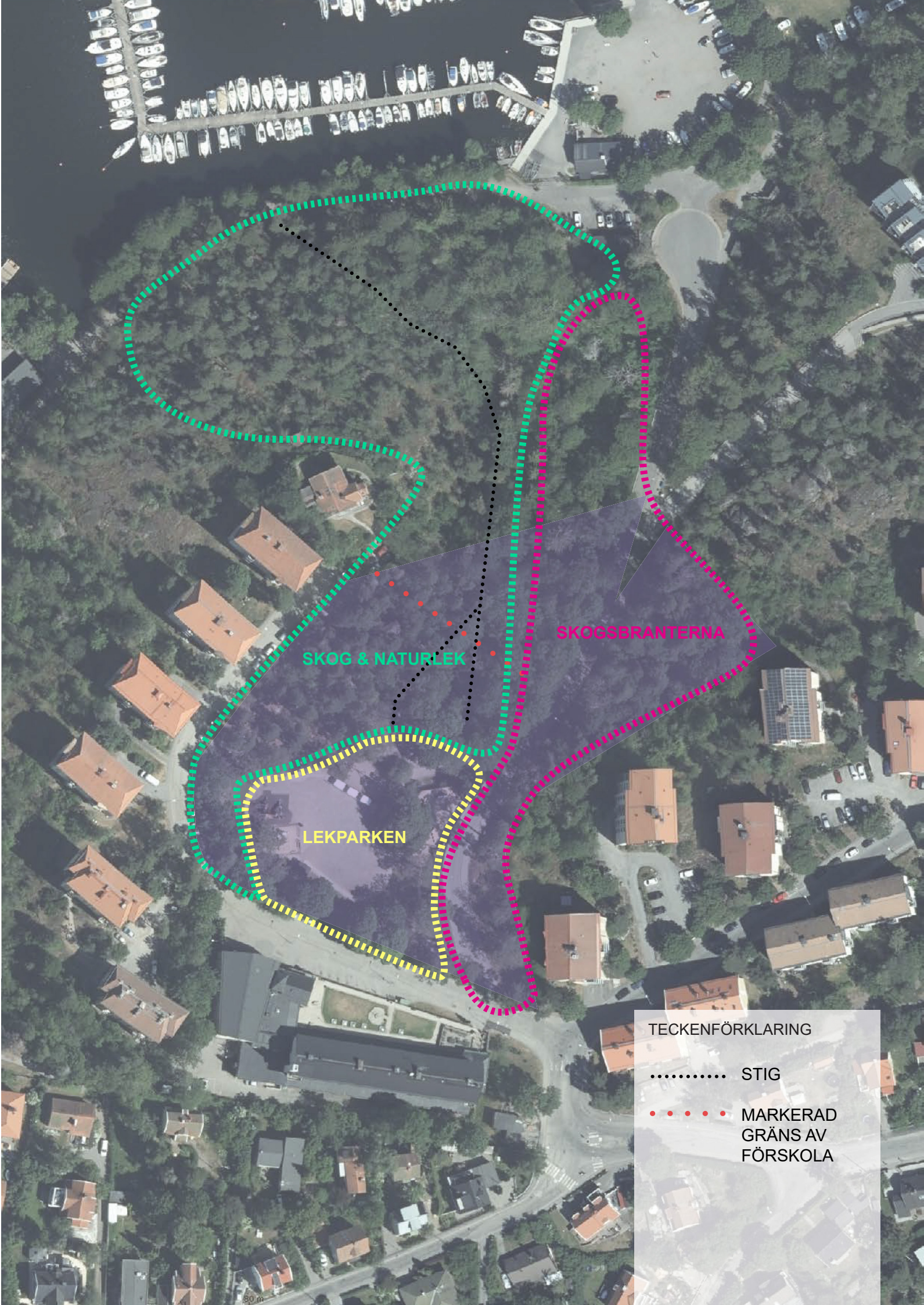
6.2 BRISTER

Områdets delvis branta terräng innebär att stora delar av parken inte är tillgänglig för barnen idag, särskilt för barn med funktionsvariationer.

Generellt är slitaget på lekplatsen högt och ett tecken på att parken är populär bland både förskolan och allmänheten. Parken är i synnerhet hårt belastad av förskolans barn. Det syns tydligast i grässlätten som används flitigt både sommar och vinter.

Gatorna, som saknar gångbanor på båda sidor om körbanan utgör en otrygg miljö för barnen. Det saknas trafiksäkra passager inom området. Markeringar i parken, som vid entrén mot gatukorsningen synliggör behov av avgränsningar mot trafik.

Parkens utbud av lekutrustning, som rutschkanor, gungor och sandlek kan antas vara populärt bland de mindre barnen men för äldre barn som bor i området kan det sannolikt upplevas tråkigt.

Figur 6. Uppdelning zoner.

7. BESKRIVNING AV PLANFÖRSLAGET

Enligt start-PM syftar detaljplanen till att möjliggöra "ny bebyggelse för hyres- och bostadsrätter längs med Klubbensborgsvägen och Brådstupsvägen i Hägersten. Ny bebyggelse ska stärka de offentliga rummen och bidra till att stärka kopplingen mellan villabebyggelse, punkt- och lamellhusbebyggelsen samt kultur- och naturmiljön kring Klubbensborg.

Bebyggelsen ska utgöra en gestaltningsmässig helhet som samspelar med Klubbäckens enhetliga bebyggelsekaraktär och utformas med hänsyn till topografin samt natur-, kultur- och arkitektoniska värden på platsen. Den nya bebyggelsen kan bidra till att stärka korsningen Klubbäcken/Klubbensborgsvägen/Brådstupsvägen som närcentrum och mötesplats. En kvalitativ och trygg stads- och boendemiljö skapas med levande bottenvåningar intill en tydligare platsbildning. Privata bostadsgårdar ska vara tydligt avgränsade från allmän platsmark. Nya platser tillskapas för lek och rekreation."

8. ANALYS AV PLANFÖRSLAGET

Analysen utgår från tre huvudämnen i enlighet med "Steg 2 -Framtagande av förslag" enligt Stockholms stads metod Integrerad barnkonsekvensanalys. Temaområdena är: Miljö och hälsa, Boende och vardagsliv samt Trygghet och tillgänglighet. Miljö och hälsa behandlar miljöaspekter som berör barn som buller, luft, solljus och markföroreningar. Boende och vardagsliv handlar om tillgång till boende, samhällsservice, aktiviteter och platser för alla barn, oavsett kön, ålder, socioekonomi, etnicitet och funktionsnedsättning. Trygghet och tillgänglighet innefattar kommunikationer, stråk och trafik.

8.1 MILJÖ OCH HÄLSA

Planförslagets föreslagna punkthusbebyggelse påverkar ljusförhållandena i parken. För parkens nya utformning blir det viktigt att framförallt tänka på hur ljusförhållandena är i parken under tidig förmiddag. Bedömningen är att med den föreslagna utformning av parken så är ljusförhållandena fortsatt goda i parken. En solstudie i ett senare skede

av gestaltningen skulle vara hjälpsam. Buller, luft och markföroreningar bedöms inte förändras nämnvärt i och med det nya planförslaget

8.2 BOENDE OCH VARDAGSLIV

Tillskottet på 150-200 nya bostäder kan bidra positivt till att öka tillgången till service och aktiviteter i närområdet. Det kan emellertid innebära ett högre tryck på den allmänna platsmarken vilket bör tas i fortsatt beaktande i val av material och utrustning. Då fler barn troligtvis kommer samsas på mindre yta är det viktigt att tänka på att lekmöjligheterna blir tillgängliga för fler. Planförslaget behåller till stor del den dagens befintliga karaktär med uppdelningen i "programmerad park" och naturlek, samt utvecklar ytterligare naturlek i skogspartiet vilket bedöms positivt. Däremot bör det studeras ytterligare vilken utrustning, i den programmerade parkdelen, som bäst uppfyller barnens behov. I del 1 har öppna ytor för spring och slänter för pulka värderats högt. Det nya förslaget bedöms kunna ha kvar dessa funktioner. Kvartersmarken och dess gårdar, som till stor del är placerad i de branta skogsslänterna som angränsar till Klubbenborgstigen, bedöms bidra positivt till barn och ungas möjligheter till rörelse. Gårdarna är utformade så de kopplar samman vägen med parken i form av ett antal trappor. Där bebyggelse möter allmän platsmark uppstår ibland risk för otrygga hörn och höga sockelvåningar. I senare skede bör utformningen av dess studeras närmare för att minska risken för upplevd otrygghet.

8.3 TRYGGHET OCH TILLGÄNGLIGHET

I del 1 konstaterades att parkens omgivande gator bedöms otrygga. Planförslaget har förbättrat de trafikala förhållandena för gående och cyklister. Ett nytt föreslaget övergångsställe kopplar samman Kastanjeparken med "Gropen" i väst. Klubbenborgstigen föreslås en ny gatusektion med generösa gångbanor på båda sidor om körbana. Det bör studeras om inte ytterligare övergångsställen kan förbättra trafiksäkerheten för barn och unga, särskilt längs Klubbenborgstigen. Gatan bör också utformas med fler fartdämpande åtgärder.

Figur 7. Planförslag: DinellJohansson och Veronika Borg
landskapsarkitektur&Stadsbyggnad
Program för Brådstupsparken med lekplats: AJ landskap.

9. FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

I detta avsnitt presenteras ett antal åtgärdsförslag för att förbättra för barn och unga i området. Åtgärder under byggtid presenteras i en egen rubrik.

9.1 MILJÖ OCH HÄLSA

- Studera kopplingarna mellan gata och park. Både visuellt och fysiskt. Skapa tillgängliga kopplingar mellan husen så att barn lätt kan ta sig runt.
- Säkerställ god belysning i parkmiljö, gata och på bostadsgårdar.
- Studera mötet mellan kvartersmark och parkmark utifrån ett trygghetsperspektiv.
- Utveckla naturstigen för att vidga parkens yta och ge parken fler karaktärer och funktioner.

9.2 BOENDE OCH VARDAGSLIV

- Skapa plats för lek, umgänge och aktivitet riktat mot äldre barn och ungdomar.
- Låt barn vara delaktiga och ge input till utformning och programmering av allmän platsmark.
- Utforma park- och kvartersmark med god tillgång till sol och skugga.
- Gång- och cykelstråk till kringliggande målpunkter bör förstärkas och göras tryggare.

9.3 TRYGGHET OCH TILLGÄNGLIGHET

- Utforma inbjudande, öppna entréer som bidrar till en upplevd känsla av trygghet.
- Se över hur parken kan bli mer tillgänglig.
- Aktiva bottenvåningar utformas på så sätt att de inte upplevs som baksidor under stängningstid.
- Övergångsställen i kombination med andra trafiksäkerhetshöjande åtgärder på Klubbensborgstigen och Brådstupsvägen ses över.

9.4 BYGGTID

- Det är viktigt att utemiljöerna är tillgängliga och godtagbara under byggtid samt att hänsyn tas till placering av etableringsytor. Se över möjligheterna att skapa tillfälliga platser.
- Prioritera gång- och cykeltrafik när tillfälliga trafiklösningar ska genomföras under byggskedet.

Figur 8. Förslag till åtgärder.

10. REFERENSER

Arup. (2017). Cities Alive – Designing for urban childhoods. London: Arup.
Tillgänglig: <https://www.arup.com/perspectives/publications/research/section/cities-alive-designing-for-urbanchildhoods>

Bodelius S, Kylin M. (2014.) Plats för lek i översiktlig planering. Movium fakta, 5

Boverket. (2015). Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö.

Faskunger, J. (2008). Barns miljöer för fysisk aktivitet - samhällsplanering för ökad fysisk aktivitet och rörelsefrihet hos barn och unga. Kalmar: Statens folkhälsoinstitut.
Tillgänglig: https://www.folkhalsomyndigheten.se/pagefiles/12226/R200833_barns_miljoer_for_fysisk_aktivitet_webb.pdf [2020-02-15]

Göteborg stad. (2011.) Barnkonsekvensanalys barn och unga i fokus 1.0.
Tillgänglig: [http://goteborg.se/wps/wcm/connect/0f49bd84-4aa2-4647-8e3d-162d431ea916/OPA_BKA.pdf?MOD=AJPERES]

Jungmark, L. & Åkerblom, P. (2015). Skolgården - förvaltning och utveckling av förskole- och skolgårdar. Sveriges kommuner och landsting

Mårtensson, F. (2019). Lek i verklighetens utmarker. I: Jensen, M. & Harvard, Å. (red.), Leka för att lära: utveckling, kognition och kultur. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Nordling, E, Berglind, N, Melén, E, Emenius, G, Hallberg, J, Nyberg, F, Pershagen,G, Svartengren, M, Wickman, M, Bellander, T. (2008). Traffic-related air pollution and childhood respiratory symptoms, function and allergies. Epidemiology.19 (3).

Regeringskansliet. (2020). Barnkonventionen som svensk lag.
Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/barnkonventionen-som-svensk-lag/> [2020-01-26]

Stockholms stad. (2015.) Plan för säkra och trygga skolvägar i Stockholms stad, Strategisk inriktning för bättre trafiksäkerhet och trygghet i trafikmiljön runt skolor, 2015-2020.

Stockholms stad. (2021). Klassificering av parktyper - Utvärdering. [2021-03-11].

Statistiska Centralbyrån, SCB. (2019). Sveriges befolkningspyramid.
Tillgänglig: <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/sveriges-befolkningspyramid/>

Inkom till Stockholms stadsbyggnadskontor - 2022-04-28 Dnr 2020-09513